

očito je da mnogo toga treba u pučkoj i crkvenoj pobožnosti modificirati, jer se u nju uvuklo dosta toga što nema ništa zajedničko s religioznošću. Pročišćavajući razne natruhe »treba sačuvati njihovo prvotno značenje« (SC 107). Međutim, svako modificiranje ili eventualno ukidanje treba izvesti u dogovoru s mjesnim biskupom.

»DIJELITI KRUH RIJEČI«

Smjernice Španjolske biskupske liturgijske komisije
o držanju homilije*

UVOD

Isusov nauk

1. U nedjelju i zapovjedne blagdane kršćanske se zajednice sastaju da slave pashalno otajstvo slušajući Božju riječ i sudjelujući u euharistiji (usp. SC 106). U svaki pojedini od tih dana svećenik, koji sudjeluje u vlastitom stupnju svoga služenja u službi Kristovoj, navješćuje vjernicima Božju riječ i podjeljuje im tijelo Gospodnje (usp. LG 28; PO 18).

Na taj se način u vremenu obnavlja gest uskrsloga Isusa koji se ukazao učenicima na putu u Emaus. Najprije im je tumačio riječ »počevši od Mojsija i svih proroka« (Lk 24,27) a zatim, »dok je s njima sjedio za stolom, uze kruh, zahvali, razlomi ga, pa im ga dade« (r. 30). Gospodinovu prepoznavanju prethodio je dugi razgovor u kojem je Učitelj »učinio da gori srce« učenika prije negoli im je otvorio oči vjere (r. 32), da bi ubuduće preko biblijske riječi, koja obasjava situaciju ljudi, i preko euharistijskog kruha, »prepoznali uskrsloga Gospodina i osjetili ga ponovno prisutna u svojoj sredini prema njegovu obećanju« (zborna molitva VII. vazmene nedjelje).

Između prvotne situacije tih učenika i njezine kasnije preobrazbe stoji u sredini tumačenje Pisma u euharistijskom kontekstu. Kad se Gospodin bude ponovno ukazao svim svojim sjedinjenima na gozbi, potaknut će ih da paze »na Mojsijev zakon, Proroke i Psalme« (Lk 24,44) i otvorit će im pameti »da shvate Pisma« (rr. 45-47), čineći ih tako svjedocima svih djela što ih je on učinio (r. 48).

* »Partir el pan de la Palabra«. Orientaciones sobre el ministerio de la homilía aprobadas por la Comisión episcopal de liturgia, Notitiae, 19 (1983), 814-825.

Crkveni stav

2. Crkva je otada, kako izvješćuju najstariji svjedoci (usp. Justin, *Apol.* I, 67), poslušala Gospodina te uz pomoć Duha Svetoga (usp. Iv 14,26; 15,26; 16,13-15), nastavlja lomiti i dijeliti ljudima kruh života na dvostrukom stolu Božje riječi i Kristova tijela (DV 21; PO 18).

U naše nas je vrijeme II. vat. sabor podsjetio u svojim konstitucijama i dekretima na središnji položaj što ga zauzima Sv. pismo u životu Crkve i, posebno, na važnost liturgije riječi u cjelokupnom bogoslužju. Poslije Sabora učiteljstvo Velikih svećenika, instrukcije za primjenu reforme i uvodi svih liturgijskih knjiga, posebno *Lekcionara mise* u drugom tipskom izdanju svoga *ordo lectionum* (g. 1981.) znatno su proširili saborski nauk o prisutnosti i značenju Božje riječi u liturgiji.

Važnost homilije

3. Ključno je pitanje tog nauka bez ikakve sumnje homilija koju je Sabor preporučio »kao dio same liturgije« (SC 52). Novi kodeks kanonskog prava njom se bavi izričito u kanonu (767) koji sažimlje saborske i posaborske odredbe o tom predmetu. Kad smo unatrag dvije godine govorili o *nedjelji kao prvotnom kršćanskom blagdanu* potičući na revaloriziranje dana Gospodnjega, označili smo kao jedan od najvažnijih motiva za prisustvovanje nedjeljnoj sv. misi potrebu slušanja Božje riječi. I zaista, tu se hrani vjera velike većine vjernika koji nemaju druge veze s riječju Božjom. Samo bi ta činjenica bila dovoljna da se uzme o obzir velika odgovornost koja pada u dužnost nama pastirima da na vrijeme spremimo službu tumačenja i primjenjivanja riječi Božje u homiliji. Stoga, ako iz nedjelje u nedjelju, od jednoga do drugog ciklusa liturgijske godine budemo pružali svojoj zajednici pravi kruh riječi u vrijeme kad ih budemo jačali gozбом Gospodnjom (SC 48), ostvarit ćemo izgradnju Crkve kao tijela Kristova i hrama Duha Svetoga.

Svrha dokumenta

4. Svjesni koliko je važna homilija u liturgijskom slavlju, mi biskupi Biskupske liturgijske komisije već odavno smo htjeli obznanimi neke smjernice teološkog i pastoralnog tipa o tom služenju sa svrhom da potaknemo posebno svećenike koji, zacijelo, podnose »teret dana i žege« radeći u vinogradu Gospodnjem da se zanosno i marljivo založe na tom ujedno lijepom i zahtjevnom zadatku. Svim službenicima riječi, posebno biskupima, prezbiterima i đakonima povjerena je misija da

vjernicima priopćavaju beskrajno bogatstvo riječi Božje nadasve u sve-toj liturgiji (DV 25). Stoga treba da se posvetimo homiletskom pro-povijedanju s većom vjernošću i točnošću.

DOKTRINALNA NAČELA

I. Homilija u službi Božje riječi

Božja riječ u životu Crkve

5. »Božji se narod prvotno ujedinjuje riječju Boga živoga, koja se doista s pravom može tražiti iz svećeničkih usta« (PO 4; LG 26). Crkva raste i izgrađuje se slušanjem Gospodinove riječi i obnavljanjem spa-senjskog djela u žrtvi i u sakramentima (usp. LG 26). Pomoću Duha Svetoga ta se riječ prihvaća i meditira, vjerno tumači i prenosi u Crkvi preko različitih djelatnosti i crkvenih služba koje je htio sam Krist i kojima Duh Sveti upravlja svojim darovima.

Crkva drži da je Sv. pismo, kojeg je ona pohraniteljica (DV 10), stvarno Božja riječ, i da je toj riječi začetnik i objavitelj sam Bog koji se, usprkos svemu, htio poslužiti ljudima da saopći otajstvo svoje volje (DV 2; LG 19). U svom spasiteljskom naumu Bog je odredio da njego-va riječ bude životna snaga njegovu narodu, koji ne bi mogao opsto-jati bez te hrane, koja je snaga vjere (DV 23).

Božja riječ u liturgiji

6. Ipak u Crkvi ima jedno povlašteno mjesto odakle spasenjska riječ odzvanja s posebnom uspješnošću: to je liturgija »u kojoj Bog govori svojem puku, a Krist sveudilj navješćuje evanđelje a narod odgovara Bogu svojom pjesmom i molitvom« (SC 33). Liturgija je, pre-ma tome, neprekinuti dijalog između riječi i čovjeka, pozvanog da bude jekom te iste božanske riječi u bogoštovlju i u svakodnevnom životu susret između Krista Gospodina i njegove ljubljene zaručnice Crkve, u prisutnosti Duha Svetoga (usp. Otk 22,17) koja je bila pridružena vječnom razgovoru što ga je Sin uveo u ovo zemaljsko progonstvo uzimajući ljudsku narav (SC 83).

»Od najveće je važnosti u liturgijskoj službi Sveto pismo. Iz njega se uzimaju čitanja i tumače u homiliji; iz njega se pjevaju psalmi; njime su nadahnute i prožete molitve, zazivi i liturgijske pjesme; od njega čini i znakovi primaju svoje značenje« (SC 24). Dosljedno, litur-gija riječi poglaviti je dio svakoga liturgijskog čina, na taj način što je tako tijesno sjedinjena s obredom te s njim skupa tvori samo jedan čin bogoštvolja (SC 56; 35).

7. Povrh toga, u liturgiji se jasno zapaža da naslovnici božanske riječi nisu jedino vjernici, uzeti odvojeno, nego Božji narod, sjedinjen i »sabran Duhom Svetim« (zborna molitva, srijeda 7. vazmenog tjedna). Tom je narodu, kao i bogoštovnom skupu Staroga zavjeta upravljen poziv: »Danas njegov glas poslušajte« (Ps 94,8; Heb 4,7 sl.) i poziv što ga je Otac izgovorio za vrijeme Isusova preobraženja: »Ovo je Sin moj miljenik. Slušajte ga!« (Mk 9,7). Liturgijski skup, sazvan da sluša vječnu Očevu Riječ, koja je Krist, iskazuje Bogu žrtvu hvale (usp. I. euh. molitvu) i očituje se pred svijetom kao Crkva sakramental spasenja za sve ljude (LG 26; 1; 9; SC 41).

Zbog toga, kad se u liturgijskim slavljima navješćuje Božja riječ, zbiva se jedan od načina otajstvene i stvarne Gospodinove prisutnosti među svojima, kako naučava II. vat. sabor: »On je prisutan u svojoj riječi, jer kad se čita u crkvi Sveto pismo, on je taj koji govori« (SC 7). Krist nije prisutan na neki apstraktni način, nego sa svojom božanskom osobom u jedinstvu dviju naravi, uzdižući sa sobom stvarnost svoga spasenjskog djela, spajajući sa samim sobom i vodeći k zajedništvu s Ocem (usp. 1 Iv 1,1-3) posredstvom Duha Svetoga (usp. Iv 14,16 sl.). Sigurnost što je Crkva ima u tu prisutnost potiče je da nikada ne ispušta liturgijsko čitanje Božje riječi »čitajući ono što se na njega odnosilo u svim Pismima« (SC 6) i časteći liturgijskim počastima Lekcionar kao što čini s Gospodinovim tijelom (DV 21). S istog razloga nikada se ne smiju biblijska čitanja zamijeniti s drugim nebiblijskim, budući da samo Božja riječ ima snagu koja spasava (Heb 4,12).

Lekcionar Božje riječi

8. Krist, Gospodin, prisutan je u svojoj riječi onakav kakav je kod Oca (usp. Iv 1,1) i sa svim onim što je bio i značio njegov zemaljski povijesni život, od utjelovljenja do smrti na križu. Pojedini su čini Isusova života, posebno otajstvo njegove P Ashe koja je kao jezgra i sažetak svih njih, sadržani u svim Pismima, budući da »svekoliko Pismo govori o njemu« (Lk 24,27; Iv 5,39). Posebno o njemu govore Evanđelja, »poglavito svjedočanstvo života i nauka utjelovljene Riječi« (DV 18). Te čine koji su uslijedili »da se ispune Pisma« (Lk 24,44) treba spominjati i ponazočavati da bi ljudi mogli biti uvedeni u puninu pashalnog otajstva Isusa Krista (SC 5-6).

Od apostolskih vremena upravo je to činila Crkva, nadasve u liturgiji. No, kako pojedini čini povijesnog Isusova života uvode u otajstvo spasenja i tumače ga, te kako svi sačinjavaju sastavni dio u pobjedi i pashalnom slavodobiću koje je izvršeno na križu, potrebno je da se Pismo koje donosi i očituje sve te čine čita po redu i na pristupačan način. Iz te su potrebe nastali lekcionari, u kojima izbor i raspored biblijskih

ulomaka pomaže svetoj Crkvi, Istoka i Zapada, da navješćuje, razmatra i živi, suglasno vlastitoj osjećajnosti i predaji jedinstveno otajstvo Krista počevši od božanske riječi, nadahnute i sadržane u Pismu (DV 11; 16).

9. Lekcionar je, prema tome, normalni i redoviti način što ga Crkva upotrebljava za eklezijalno i skupno izlaganje Božje riječi iz knjige Pisama (DV 25). Tako je činio sam Gospodin u nazaretskoj sinagogi (usp. Lk 4,16 sl.), na zadnjoj večeri i na gozbama poslije uskrsnuća. Tako preporučuje i sv. Pavao (usp. 1 Kor 14). Čitanje Sv. pisma u liturgiji je potpunije i obuhvatnije. Ono je teološko i duhovno čitanje ujedno. Postupno iznosi razna evanđeoska djela oko kojih se svrstava ostatak biblijskih ulomaka iz Staroga i Novoga zavjeta.

Pod vodstvom Duha Svetoga svaka je Crkva sastavila ne samo jedan nego više raznih lekcionara, prema razdobljima u divnom nastojanju da zaroni u spoznanje Kristova otajstva (Ef 3,3-19). U naše je vrijeme Katolička crkva rimskog obreda, slijedeći odredbe II. vat. sabora, odredila da »se svestranije otvore biblijske riznice« (SC 51) i položila nam je u ruke najpotpuniji *Lekcionar*, razumije se, u svojoj povijesti, kako za misu i sakramente, tako i za slavljenje božanskog oficija. To je ona liturgijska knjiga, prva i poglavita, prema kojoj se liturgija odnosi s posebnim poštovanjem i za koju je sveta umjetnost rezervirala najdragocjenije uveze i korice.

Homilija kao liturgijski čin

10. Po svom položaju što ga zauzima Božja riječ, sadržana u knjizi koja je postala svetim znakom u liturgiji, u čitavom tom tako znakovitom kontekstu homilija se ukazuje »kao dio same liturgije. Njom se tijekom liturgijske godine na temelju svetoga teksta tumače otajstva vjere i pravila kršćanskog života« (SC 52).

Upravo je ta integracija u samome svetom činu, kojeg je ona dio, najizrazitija oznaka homilije. To je ono što je čini sakramentalnim činom, koji pripada posve istoj dinamici prisutnosti Božje riječi u liturgiji. Homilija ne vrši samo funkciju da navješćuje Krista, da tumači Sv. pismo ili da poučava narod, nego ona sve to ima u vlastitom opsegu liturgijskog bogoslužja i sakramentalnih znakova. U tom smislu može se kazati da je homilija određena prvenstveno za one koji su već bili pozvani na obraćenje i na vjeru (SC 9) i koji mogu sudjelovati u sakramentima, znakovima vjere, koji vjeru u isti mah pretpostavljaju, koji je hrane, jačaju je i izražavaju putem riječi i stvari (SC 59; PO 4).

S istog razloga homilija se ukazuje kao čin rezerviran ređeničkom služenju, kako ćemo kasnije vidjeti. Prisutnost Krista, Pastira i Učitelja koji u Crkvi nastavlja propovijedati evanđelje (SC 33) zbiva se ne samo onda kad se čita Sveto pismo na liturgijskom sastanku (SC 7) nego isto tako kad se ono tumači (*Instr. Euch. Myst.* 55).

Homilija i drugi oblici službe riječi

11. Homilija se izdiže iznad različitih oblika propovijedanja (DV 2; SC 35; CIC kan. 767, § 1). Ako se služba riječi općenito shvaća kao navještaj i prenošenje Kristova evanđelja ljudima, zapaža se da se homilija, zbog svojih posebnih obilježja, razlikuje od evangelizacije u užem smislu i kateheze. Evangelizacija ili kerygma je prvi navještaj blage vijesti, koji potiče na obraćenje i vjeru, i koji je upravljen nevjernicima ili nedovoljno evangeliziranim krštenicima (usp. LG 17; EN 18; 24). Kateheza se sastoji u uređenom i postupnom odgoju vjere, u dinamičkom, postupnom i trajnom procesu, koji sa spoznajom riječi Božje sjedinjuje slavljenje vjere u sakramentima i svjedočenju svakidašnjeg života.

Homilija će morati isto tako imati evangelizatorsku i katehetsku dimenziju kao što su prikladno napomenule apostolske pobudice *Evangeliū nuntiandi* (br. 43) i *Catechesi tradendae* (br. 48). Ovaj zadnji dokument odnose između kateheze i homilije zamišlja ovako: »Homilija preuzima hod vjere koji daje kateheza i vodi ga do naravnog završetka. Ona ujedno potiče Gospodinove učenike da svaki dan napreduju u istini, klanjanju i zahvaljivanju. U tom se smislu može kazati da i katehetska pedagogija izvire i završava u euharistiji na potpunom obzorju liturgijske godine. Propovijed, usredotočena na biblijske tekstove, mora na svoj način omogućiti da se vjernici upoznaju sa sadržajem otajstava vjere i normi kršćanskog života« (CT 48).

II. Homilija u službi slavljenog otajstva

Homilija u slavljenju euharistije i sakramenata

12. Homilija u euharistijskom slavlju poprima neku nužnost i posebnu važnost. Doista, odnos između liturgije riječi i liturgije žrtve, dvostruki stol Gospodinov s kojega nam se daje kruh života (DV 21; PO 18), u liturgiji ima elemenat povezivanja i spajanja da pokaže prisno jedinstvo slavljenja (SC 56). »U misnom slavlju neodvojivo se sjedinjuju navješćivanje Gospodinove smrti i uskrsnuća, odgovor puka koji sluša i sama žrtva kojom je Krist u svojoj krvi zapečatio Novi savez« (PO 4).

Ta povezanost između riječi i obreda ukazuje se jasnijom kad se homilija hrani biblijskim čitanjima koja se navješćuju (usp. SC 24; 35,2). Tada, na neki način, onaj koji propovijeda nastavlja navješćivati divna djela što ih je Bog učinio u povijesti spasenja, kojoj je središte Krist i njegovo pashalno otajstvo, uvijek prisutan i djelujući u liturgiji, posebno u euharistiji (SC 5-6; 35,2). Na sličan način liturgijska propovijed je isto tako vezana na jedinstvo između riječi i obrednih elemenata u sakramen-

tima. Tako vjernici, primajući Božju riječ i njom se hraneći, pristupaju k plodnijem sudjelovanju u otajstvima spasenja (Instr. *Euch. Myst.* 10; SC 59; PO 4).

U tu svrhu liturgijska je reforma obdarila slavljenje svakoga pojedinog sakramenta bogatim biblijskim Lekcionarom. Držeći se njega, homilija će bolje izvršiti svoju funkciju da vodi zajednicu od proglašavanja riječi k sakramentu koji je, već prema prilikama svakoga čovjeka koji im pristupa, dovršenje iste riječi vječnoga i uspješnog spasenja.

Homilija u liturgijskoj godini

13. Homilija prema nauku II. vat. sabora mora izlagati otajstva vjere »tijekom liturgijske godine« (SC 52) počevši od svetih tekstova, tj. mora čuvati prisan i skladan odnos s otajstvom otkupljenja, upravo stoga što je homilija dio dnevne liturgije (*Inter Oecum.* 55) i, dosljedno, zavisi od navješćivanih čitanja.

Uistinu, kad smo govorili o Lekcionaru, rekli smo da se način na koji Crkva čita Pisma, temelji na evanđelju koje donosi djela i riječi iz povijesnoga Isusova života, kojeg je jezgra pashalno otajstvo. Čitanje ide preskakice, po vremenima i ciklusima, tako da »u toku godine Crkva slavi svetim spomenom u određene dane djelo svoga božanskog Zaručnika« (SC 102). Zahvaljujući prvenstveno liturgiji riječi i homiliji koja sačinjava njezin dio, to slavljenje tvori bit liturgijske godine »čitavoga Kristova otajstva, od utjelovljenja i rođenja do uzašašća, Pedesetnice i očekivanja blažene nade i dolaska Gospodnjega« (*ondje*). Čitava liturgijska godina sa svoje strane kruži oko godišnjeg spomena Pashe, no njezin je temelj u tjednom slavljenju dana Gospodnjega (SC 106).

14. Homilija, vjerna Lekcionaru, izlaže i pojašnjava evanđeoske i biblijske sadržaje čitanja za slavljenje Kristova otajstva i djela spasenja. Nedjelju za nedjeljom, ciklus za ciklusom homilija duhovno uvodi u shvaćanje i oživljavanje različitih životnih trenutaka Krista našega Otkupitelja i u njegovo spasenjsko djelo koje se ostvaruje svaki put kad slavimo spomen-čin njegove muke (darovna II. nedj. kroz godinu; SC 2). Isto tako ona doprinosi razmatranju otajstava presv. Djevice Marije u kojoj se Crkva divi i uzvisuje najodličniji plod otkupljenja (SC 103); i svetaca »u kojima navješćuje pashalno otajstvo koje je dovršeno u njima« (SC 104; 111).

U svako pojedino liturgijsko vrijeme homilija pomaže slavljenje Isusa Krista pod raznim vidovima koji se uvijek slijevaju u centralni događaj Pashe. Liturgijska se godina na taj način ukazuje kao glavna putanja homiletskog rada koju Crkva treba prevaliti postupno napredu-

jući u povijesti spasenja. Vjerna tom zacrtanom putu, homilija posebnom snagom Duha mora se uvijek postavljati pod silno svjetlo Pashe koje u svim liturgijskim vremenima očituje puni smisao navješćivanih tekstova. Daleko od toga da bi bila nalik otoku u cjelokupnosti liturgije dana, homilija će odlučno pridonositi tome da vjernici žive liturgijsku godinu kao događanje milosti i spasenja, spasenjsko vrijeme koje ključa iz proslavljenoga i vječnog Krista i razvija se u njegovu posvećenom tijelu, tj. Crkvi koja je pozvana da održava u sebi samoj otajstvo svoga Gospodina slaveći ga iz nedjelje u nedjelju, iz dana u dan.

III. Homilija u službi Božjeg naroda

Homilija i liturgijska zajednica

15. Postoji i treći vid homilije koji isto tako zaslužuje posebnu pažnju. Radi se o odnosu što ga ona ima s Crkvom, tj. s Božjim narodom, sjedinjenim na liturgijskom sastanku koji je slušao riječ da se raspoloži za slavljenje otajstva spasenja. Ako Božja riječ tvori to zajedništvo na bogoštovnom sastanku (usp. Izl 12; Dj 1-2) te ako je ta riječ živo i uspješno Božje saopćenje ljudima (usp. Heb 4,12), na koje uvijek treba uslijediti odgovor vjere u liturgiji i provođenju Gospodinove volje (usp. Jak 1,22), homilija ima zadatak da vjernicima pomogne da dadu taj odgovor u vjernosti kao Krist naš Amen (usp. 1 Kor 1,18-22) i kao Marija, službenica Gospodnja (Lk 1,38), koja je zaslužila da je Elizabeta (Lk 1,42) i vlastiti Sin (Lk 11,27-28) nazovu blagoslovljenom i sretnom.

Da narod shvati božansku riječ čuvajući je s ljubavlju u srcu (usp. Lk 2,19-51) i da je provede u praktični život (usp. Iv 14,15), prijeko je potrebno da netko tumači smisao te riječi stvarajući vedro raspoloženje te sjeme donese tridesetorostruki, šezdeseterostruki i stostruki plod (Mk 4,20). Učenicima je bilo dano znati otajstvo kraljevstva Božjega (Mk 4,11). Stoga sam božanski Učitelj, poslije negoli je navješćivao uspješnost riječi u prisposobi o sijaču (Mk 4,1-9), tumači te prisposobe skupu svojih učenika kao u nekoj homiliji koja ih uvodi u značenje otajstva (Mk 4,10-20).

Primjena riječi na život

16. Zadatak službenika riječi ne svršava pronicanjem njezina značenja. Poruka koju navješćuje treba biti prihvaćena vjerom i primijenjena na život (LG 25). »Svećeničko propovijedanje, veli Sabor, koje je u današnjim prilikama vrlo teško, da bi lakše pokrenulo srce i duh slušatelja, ne smije izlagati riječ Božju samo općenito i apstraktno, nego vječnu istinu Evandjelja mora primjenjivati na konkretne životne prilike« (PO 4).

Druga je velika korist koju homilija pruža narodu Božjem što mu pokazuje na njegovo dobro, ono što mu danas kaže Božja riječ pomažući mu da se srcem obrati Gospodinu koji ga potiče i zove u svoje zajedništvo. Primjenjivati riječ na život znači osvjetljavati razborito i mudro situaciju i potrebe zajednice vjernika da se oni sami ogledaju u zrcalu božanske riječi i provedu je u praksu tako da navještaj poruke ne bude uzaludan.

Da Božja riječ, koja je protumačena u homiliji, ostvari »u nama danas i ovdje« ono što zvuči u ušima, nije dovoljan čin službenika riječi. Prije nego je potrebno da taj čin bude popraćen snagom Duha koji djeluje u srcima ljudi i koji je na koncu tvorac našega odgovora na riječ (usp. 1 Kor 12,3). Onaj koji propovijeda mora biti poput Pavla uvjeren u to da »niti je što onaj koji sadi, niti onaj koji zalijeva, nego onaj koji čini da raste« (1 Kor 3,7).

Službenik homilije

17. Homilija je liturgijski čin rezerviran svećeniku ili đakonu (CIC kan. 767, § 1), tj. ređenom službeniku koji uistinu ima dužnost da sjedinjuje Božji narod, da mu predsjedava u ime Kristovo te ga hrani božanskom riječju i Gospodinovim tijelom (LG 20; 28; PO 4-5). Vrhovno je pravilo da Crkva Božju riječ navješćuje po nalogu Gospodinovu, primljenu preko apostola (LG 17). A taj se nalog vrši na mnogo načina već prema potrebama ljudi tako da sav Božji narod sudjeluje u poslanju da navješćuje evanđelje prema različitosti karizmi i funkcija (LG 12).

Bez sumnje u prvom redu dužnost da propovijedaju vjeru kao autentični učitelji vjere spada na biskupe (LG 24-25; CD 13); zatim na prezbitere u vlastitom stupnju njihove službe (LG 28; PO 4); i konačno na đakone koji pomažu narodu Božjem u služenju liturgije riječi i djelatne ljubavi (LG 29; SC 35; CD 15). Shvatljivo je već iz uske veze što postoji između službe riječi i službe posvećivanja i bogosluženja, posebno u slavljenju euharistije (usp. DV 21; SC 35; PO 4) da homilija već po sebi spada na onoga koji predsjedava (OGNR 42) ili, u slučaju koncelebracije, na jednoga od koncelebranata (*ondje* 165); a ako to prilike, zahtijevaju, isto tako i na đakona (*ondje* 61). Homilija se uvijek ukazuje kao tipično hijerarhijska i učiteljska funkcija.

18. S druge strane, ovo isključivo hijerarhijsko i liturgijsko obilježje homilije od službenikâ traži više nego bilo koji drugi tip propovijedanja, sasvim shvatljivo, jednu vrlo savršenu vjernost božanskoj riječi koju su dužni prenositi i tumačiti. Vjernici imaju pravo da je čuju iz usta službenika u svoj njezinoj istini (LG 37; PO 4). Stoga su propovjednici dužni »naučavati ne svoju vlastitu mudrost nego Božju riječ« (PO 4) i saopćavati narodu, koji im je povjeren, neizmjerena bogatstva te riječi

nadasve u svetoj liturgiji (DV 25). Stoga će biti potrebno da se posvete čitanju i proučavanju Svetoga pisma s posebnim marom da ne bi bili »jalovi propovjednici Božje riječi izvana jer je ne slušaju iznutra« (25).

Umjesto toga, ako slijede savjete, što ih je sv. Pavao davao svom učeniku Timoteju (usp. 2 Tim 4, 1-5) te se založe u toj službi s velikodušnim žarom, tražeći ne samo korist onih koji slušaju propovijed nego i svoje vlastito duhovno dobro, dospjet će postupno dotle da će biti savršeniji Gospodinovi učenici i obilnije će uživati »neprocjenjivo bogatstvo Kristovo« (Ef 3,8; PO 13). Svjesni da je Gospodin onaj koji otvara srca (Dj 16,14), službenici su homilije prisnije sjedinjeni s Kristom učiteljem koji je na poseban način prisutan dok govore i dok djeluju u njegovu ime (SC 7), osjetit će se ojačani Duhom Gospodinovim i dijelit će ljubav Boga Oca koji je u Kristu htio objaviti otajstvo svoje spasiteljske volje (PO 13).

Preveo: F. Carev